

Konference
o budoucnosti
Evropy

© atk work - Shutterstock

Nový příběh pro Evropu

Usnesení EHSV ke konferenci
o budoucnosti Evropy

Duben 2021

Evropský hospodářský
a sociální výbor

**Skupina ad hoc
Konference o budoucnosti Evropy**

USNESENÍ

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Nový příběh pro Evropu

Usnesení EHSV ke konferenci o budoucnosti Evropy

Zpravodajové: **Stefano MALLIA (skupina I)**

Oliver RÖPKE (skupina II)

Séamus BOLAND (skupina III)

Evropský hospodářský a sociální výbor přijal na svém plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 27. a 28. dubna 2021 (jednání dne 27. dubna), následující usnesení 228 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

- 1.1 Konference o budoucnosti Evropy (dále jen „konference“) poskytuje Evropě jedinečnou příležitost k tomu, aby obnovila kontakt a interakci s evropskými občany – a to i prostřednictvím subjektů občanské společnosti – a aby jim umožnila smysluplně se vyjádřit k jejich společné budoucnosti. Nastal čas dostát slibu článku 11 Smlouvy o EU a poskytnout občanům a reprezentativním sdružením možnost projevit a veřejně si vyměňovat své názory na všechny oblasti činnosti Unie a udržovat otevřený, transparentní a pravidelný dialog s reprezentativními sdruženími a občanskou společností.
- 1.2 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) se domnívá, že úspěch konference bude záviset mimo jiné na tom, zda se podaří předestřit nový příběh pro Evropu, a to takový, který bude vycházet z reality každodenního života a jež evropské občany budou moci považovat za svůj. Takovýto příběh bude více než jen seznamem výdobytků. Bude konkrétním racionálním a emocionálním propojením mezi EU a jejími občany. U strategických témat je třeba vycházet ze společné perspektivy, aby se zabránilo hrozcí *Evropě à la carte*. Cílem je znovu objevit a obnovit tolik potřebný pocit sounáležitosti založený na sdílených hodnotách. Ten bude pro Evropu novým impulsem, který jí pomůže čelit současným i budoucím výzvám.
- 1.3 EHSV má hluboké vztahy se všemi sférami společnosti (zaměstnavateli, odborovými svazy i občanskou společností obecně) ve všech členských státech, a tudíž má nejlepší předpoklady k účinnému zapojení organizované občanské společnosti, *neboť k tomu má k dispozici příslušné síť. To je jeho nesporné know-how a jeho poslání. Zásadní význam má stálá účast EHSV v průběhu celého procesu konference, a to i v její výkonné radě.*
- 1.4 EHSV musí být plně zapojen do vedení konference. Je odhodlán přijít s rozhodnými a jasnými návrhy, které budou vycházet z toho, jaký příběh by podle něj EU měla psát a jak Unii vidí v následujících desetiletích. Výbor znovu vyjadřuje své pevné přesvědčení, že konference musí nabídnout návrhy a řešení, které budou pro občany EU znamenat skutečný hmatatelný přínos. Je tudíž nezbytné, aby konference dosáhla konkrétního a měřitelného pokroku a aby jejím vyústěním nebyly pouze nezávazné diskuse s občany, které nikam nepovedou. Správným směrem jde v tomto ohledu návrh místopředsedy Komise Šefčoviče, aby závěry konference byly zahrnuty do pracovního programu Komise na rok 2022. Jedná se o klíčový bod, na němž stojí důvěryhodnost a ambice celého tohoto politického procesu.
- 1.5 V rámci vedení konference by měl být vymezen rozsah a účel zapojení občanů a občanské společnosti, což by bylo třeba uvést hned zpočátku. Bude-li znám účel nástrojů účasti, může to pomoci sladit cíle s dostupnými prostředky, a to jak z hlediska koncipování procesu, tak z hlediska rozpočtu. Vedení konference bude jistě muset využívat různých formátů a metod zapojení, a to v závislosti na tom, o jakou fázi a úroveň se v daném okamžiku bude jednat, a bude muset nalézt způsoby, jak oslovit ty Evropany, kteří nejsou sami motivováni k tomu, aby se angažovali. Příspěvky občanů a občanské společnosti by se měli zabývat politici a instituce, případně by se tyto příspěvky měli odrazit v rozhodnutích, jinak důvěra občanů v tyto postupy nejspíš oslabí. Očekávání nesmí být příliš vysoká. Mechanismus zpětné vazby zajistí, že nápady vyjádřené během konference a jejich akcí vyústí v konkrétní doporučení pro akce ze strany EU.

- 1.6 Krátké lhůty konference představují omezení pro všechny účastníky. Konference by proto měla být chápána jako výchozí bod nepřetržitého procesu intenzivnější interakce s evropskými občany, který staví na tomto počátečním období. Této příležitosti by mělo být využito ke změně paradigmatu a úrovně ambicí napříč oblastmi politiky, včetně hospodářské, sociální a environmentální politiky.
- 1.7 Po jednáních v rámci konference musí být podniknuta navazující opatření, přičemž přístup všech aktérů musí být otevřený, bez předem učiněných závěrů ohledně dalších kroků, a všechny možnosti musí být ve hře. V tomto ohledu byly v posledních letech zahájeny některé iniciativy a nástroje EU, které je nyní třeba provést. Mělo by být podporováno pravidelné sledování tohoto provádění a rovněž poskytnutí aktuálních informací o pokroku dosaženém na úrovni EU, pokud jde o přijatá opatření a dostupné nástroje.

2. **Nový příběh pro Evropu – Evropa: místo, kde je skvělé žít a vzkvétat**

- 2.1 V tomto kontextu navrhuje EHSV nový příběh pro Evropu, který propojí dalekou a nedávnou minulost Evropy s její současností a nabídne vizi budoucnosti, která bude založena na přeshraniční spolupráci a posílení vazeb mezi Evropany a bude vycházet z hodnot solidarity, sociální spravedlnosti, mezigenerační spolupráce, rovnosti žen a mužů, udržitelné prosperity a spravedlivé ekologické a digitální transformace. Je naprosto nezbytné využít veřejnou podporu pro tyto hodnoty k tomu, abychom přehodnotili naše modely růstu a správy a nasměrovali je k udržitelnosti, vybudovali rovnější společnost a zajistili, aby organizace občanské společnosti zaujímaly v tomto procesu rekonstrukce a oživení ústřední místo.

Evropa, kterou naši občané potřebují, je Evropa, která:

- uznává, že občanská společnost je ochránkyní společného blaha a je nedílnou součástí procesu určování řešení společných výzev Evropy;
- zaměřuje se na spravedlivé a udržitelné oživení po krizi COVID-19, které připravuje půdu pro inkluzivnější společnost a buduje dlouhodobou konkurenceschopnost, přičemž plně zohledňuje vzájemně provázané sociální, hospodářské, demokratické, demografické a klimatické krize v členských státech EU, nutnost ekologické a digitální transformace a také dlouhodobější strukturální změny vyvolané pandemií. Evropské hospodářství je třeba plně podporovat, aby opět našlo půdu pod nohama, a to s ohledem na potřebu vzestupné konvergence, větší soudržnosti, sociální ochrany a posílených investic do veřejných služeb, na cíle udržitelného rozvoje a omezení chudoby;
- podporuje hospodářské a sociální oživení, podnikání, spravedlivou transformaci, vytváření kvalitních pracovních míst, vzdělávání a nabývání dovedností, inovace, investice do infrastruktury a sociální investice, dekarbonizaci, digitalizaci, dokončení jednotného trhu a hospodářskou a měnovou integraci;
- chrání všechny své občany, včetně těch nejvíce marginalizovaných, ochraňuje jejich zdraví a zaručuje jejich bezpečnost a dobré životní podmínky a chrání životní prostředí a biologickou rozmanitost;
- respektuje a podporuje rozmanitost, rovnost žen a mužů, základní práva, demokracii, sociální dialog a inkluzivní správu;

- prosazuje mír, bezpečnost a pokrok ve světě prostřednictvím multilateralismu, podpory demokracie a právního státu, lidských práv, sociálního dialogu, cílů udržitelného rozvoje, diplomacie a otevřeného, spravedlivého a udržitelného obchodu.

2.2 EHSV jednomyslně uznává, že dvojí transformace – ekologická a digitální – má mimořádný význam pro posílení udržitelné konkurenceschopnosti a solidarity Evropy a její odolnosti při řešení budoucích krizí. Pandemie COVID-19 je nejhorší krizí, které EU od svého založení čelila. Kvůli této pandemii je ještě mnohem více zapotřebí, aby EU byla schopna poskytovat důrazné a soudržné odpovědi v zájmu zlepšení politického, zdravotního, hospodářského a sociálního rozměru EU. Konference poskytuje EU jedinečnou příležitost tohoto výsledku dosáhnout.

Dopad onemocnění COVID-19 na naše občany, společnost a ekonomiky zvýraznil nutnost společného evropského přístupu. Pandemie ukázala, že je nanejvýš opodstatněné, aby se jednalo společně, avšak odhalila také slabiny, pokud jde o to, jak Evropa takovému zásadní výzvy řeší. Ve věku „trvalé krize“ bude EU muset posílit své kapacity krize zvládat, chce-li dosáhnout výsledků, které si evropští občané přejí a zaslouží.

2.3 Vzhledem k této krizi je nyní zcela zřejmé, že by EU měla věnovat větší úsilí tomu, aby podniky, pracovníci i lidé, kteří čelí chudobě a sociálnímu vyloučení, byli patřičně chráněni před dopadem nedávných a nadcházejících výzev. Stejně tak je kvůli onemocnění COVID-19 jasné, že je nutné podporovat udržitelnou konkurenceschopnost a že je v celé EU třeba zvýšit investice do kvalitního zdravotnictví, péče, vzdělávání a sociálních služeb. Zásadní význam bude mít další posílení koordinace v oblasti zdraví na úrovni EU, lepší řešení přeshraničních zdravotních hrozeb a posílení systémů zdravotní péče EU.

2.4 EU se může spoléhat na své stěžejní silné stránky, jako je vnitřní trh, který je jedním z největších trhů na světě, nebo soubor nezpochybnitelných základních hodnot¹, které jsou nedílnou součástí evropské společnosti a demokracie, a na solidaritu, o níž svědčí ambiciózní Nástroj pro oživení a odolnost, který vyžaduje účinnou realizaci národních plánů pro oživení. Konečným cílem EU musí být posílení našeho modelu sociálně tržního hospodářství, v němž udržitelná konkurenceschopná ekonomika jde ruku v ruce s dobře rozvinutými sociálními politikami. Z toho vyplývá, že realizace Zelené dohody pro Evropu – kterou EHSV podporuje od samého počátku – představuje cestu kupředu. Zelená dohoda je novou evropskou strategií růstu, jejímž středobodem jsou prosperita, udržitelnost a sociální spravedlnost. Pro prosperující Evropu bude mít klíčový význam zajistit spravedlivý přechod ke klimaticky neutrálnímu způsobu života, podporovat kvalitní pracovní místa a prosazovat udržitelné podnikání a inovace, včetně oběhového hospodářství a sociální ekonomiky.

¹ Článek 2 SEU.

- 2.5 EU však stojí před velkými výzvami: pandemie rozhodně neodstraní nerovnosti, naopak je ještě prohloubí, a to mezi členskými státy i v rámci jednotlivých států. Proto je třeba nezapomínat na to, že mince má dvě strany: je třeba dále posilovat udržitelnou konkurenceschopnost evropského hospodářství a podniků všech velikostí, zejména malých a středních podniků. Zároveň by Evropa měla přijmout za svůj ambicióznější a konkrétnější sociální rozměr, který nikoho neopomíná.
- 2.6 Má-li EU chránit své hodnoty a plnit své priority, musí rovněž hrát pozitivní úlohu v mezinárodní hospodářské sféře. Ve světě, který se vyznačuje silnou konkurencí a napětím, a to nejen na hospodářské, ale i na politické úrovni, se EU musí stát globálním aktérem, který umí své zájmy a hodnoty hájit účinněji. Dosažení určité míry otevřené strategické autonomie v zájmu zachování schopností EU jednat v zásadních hospodářských oblastech musí být vyváжено ochotou spolupracovat s cílem pokročit s řešeními společných výzev, jako je změna klimatu, a posílit mnohostranný systém založený na pravidlech.
- 2.7 Pandemie zdůraznila důležitost silné a odolné evropské průmyslové základny. Evropa musí mít ambiciózní průmyslovou politiku, která bude motorem souběžné transformace – směřující k digitalizaci a udržitelnosti – a zároveň posílí konkurenceschopnost Evropy v celosvětovém měřítku. Nová průmyslová politika opírající se o řadu různých politik (včetně politik v oblasti obchodu, dovedností, investic, výzkumu a energetiky) musí neustále předjímat, která odvětví a které hybné síly budou v budoucnu pro hospodářství klíčové, a vytvářet rámcové podmínky, včetně potřebných kvalifikačních profilů, aby si evropský průmysl mohl zachovat přední postavení, pokud jde o globální technologie a inovace, přičemž musí zajistit kvalitní pracovní místa a udržitelný růst pro Evropu. Dosáhne-li se současně konkurenceschopnosti, udržitelnosti a sociální spravedlnosti, zabezpečí to evropský socioekonomický model do budoucna.
- 2.8 Je zásadní, aby EU využila této příležitosti k modernizaci a transformaci svých průmyslových odvětví a jejich dodavatelských řetězců tak, aby se zachovala jejich konkurenceschopnost ve světě s nižšími emisemi. Aby bylo možné reagovat na výzvy spojené s dlouhodobými transformacemi, budou muset tvůrci politik, sociální partneři, organizace občanské společnosti a klíčové zainteresované strany v daných zemích a regionech předjímat změny a aktivně přistupovat k řízení transformace. Klíčový význam pro to, aby se podnik s transformacemi vypořádal pokrokovým způsobem, má sociální dialog, informace, konzultace a zapojení pracovníků a organizací, jež je zastupují. To bude pro Evropu naprosto zásadní, neboť úspěch může pouze tehdy, budou-li oživení a budoucí politiky zaměřeny v první řadě na podniky a pracovníky. Konkurenceschopnost a inkluzivnost musí jít ruku v ruce: členské státy, jež jsou z hospodářského hlediska nejvýkonnější, jsou ty s nejvyššími sociálními standardy, nikoli naopak.

3. Úloha EHSV

- 3.1 Pro posílení úlohy EHSV je třeba prokázat jeho důležitost a přidanou hodnotu coby poradního orgánu, a to na základě jeho jedinečné úlohy spočívající v tom, že je mostem 1) mezi tvůrci politik a občanskou společností, 2) mezi různými aktéry občanské společnosti a 3) mezi aktéry na vnitrostátní i evropské úrovni. Zejména pak zahájit nadnárodní rozpravu, která vzájemně propojí evropské rozpravy probíhající na úrovni členských států.

- 3.2 Postoj EHSV by měl být výsledkem skutečné diskuse vycházející z příspěvků subjektů občanské společnosti, která by měla být vedena „zdola nahoru“. To je jediný přístup, který zajistí, aby byla vzata v potaz všechna hlediska, a přinese jasné a efektivní výsledky.
- 3.3 Navázat spolupráci s Výborem regionů (VR) a společně organizovat pracovní cesty v rámci iniciativy „Going local“, přičemž budou plně respektovány odlišné, ale vzájemně se doplňující oblasti působnosti obou institucí.
- 3.4 EHSV má prostřednictvím svých členů na plenárním zasedání konference a prostřednictvím svých pozorovatelů ve výkonné radě jednat jako institucionální prostředník mezi konferencí a vnitrostátními organizacemi zastupujícími občanskou společnost.
- 3.5 EHSV zřídil skupinu ad hoc, která rozhodla o plánu, jehož cíle jsou tyto:
- zlepšit způsoby zapojení subjektů občanské společnosti a navazování kontaktů s nimi, zejména prostřednictvím interakce s oblastmi, v nichž členové EHSV aktivně působí, a jejich aktivizace;
 - vylepšit a posílit úlohu a vliv EHSV;
 - poskytovat strukturovaný příspěvek ze strany občanské společnosti k tvorbě politik EU předkládaním příslušných návrhů Radě, Evropskému parlamentu a Evropské komisi ohledně toho, jak zlepšit fungování EU a činnost EHSV v rámci legislativního procesu.
- 3.6 Informovat na plenárních zasedáních EHSV, jichž se účastní poslanci Evropského parlamentu, členové VR, komisaři a ministři Rady, o diskusích a dialogích v členských státech a v rámci konference.

4. **Závěry**

Budoucnost, jakou chceme: občanská společnost v čele úsilí

- 4.1 EHSV se domnívá, že je zapotřebí silný společný příběh pro Evropskou unii.

V tomto smyslu se na Evropu musí pohlížet jako na 1) strážkyni sdílených základních hodnot, jako je svoboda, demokracie, lidská práva a právní stát, 2) globální propagátorku udržitelnosti, otevřeného a spravedlivého obchodu a multilateralismu, 3) ideální místo pro jedinečný hospodářský a sociální model založený na spravedlivé soutěži a solidaritě v oblasti bez vnitřních hranic a 4) hnací sílu udržitelné prosperity. Středobodem přitom musí být silná evropská občanská společnost.

- 4.2 Konference o budoucnosti Evropy by měla být nástrojem, jehož prostřednictvím můžeme v EU dosáhnout dlouhodobých změn, včetně intenzivnějšího a smysluplnějšího zapojení občanů a organizované občanské společnosti do evropské veřejné sféry. Prvním krokem v tomto procesu musí být to, že občanská společnost bude pracovat v rámci partnerství, úzce spolupracovat, vytvářet sítě, vyměňovat si osvědčené postupy a usilovat o konsensus.

- 4.3 Organizace občanské společnosti mají zásadní význam při hledání řešení současných výzev. EHSV požaduje, aby EU a vnitrostátní orgány uznaly stěžejní úlohu organizované občanské společnosti při budování důvěry a utváření veřejného mínění a její roli coby pozitivního činitele změn. Je rovněž nezbytné, aby EU podporovala klíčovou úlohu, kterou organizace občanské společnosti hrají při prosazování a hájení evropských hodnot, demokracie, základních práv a právního státu proti silícím antiliberálním tendencím, populismu a „zužování občanského prostoru“.
- 4.4 Klíčem k obnově EU a socioekonomické rekonstrukci bude zajištění toho, aby všechny části společnosti byly účinně zapojeny do společného navrhování, společné účasti, společného provádění a společného hodnocení, pokud jde o politiky EU, zejména o národní plány pro oživení a odolnost a také budoucí národní programy reforem, a to za využití stávajících konzultačních struktur, jako je proces evropského semestru, a při výslovném uznání občanské společnosti jako kritického prováděcího partnera a příjemce.
- 4.5 Promýšlení a budování této odolné, rovné a udržitelné společnosti bude vyžadovat iniciativy vycházející zdola, jež budou obsahovat nové definice blahobytu a rozvoje – které se nebudou omezovat na hrubý domácí produkt (HDP) –, a zároveň budou respektovat názory a práva občanů. Kromě toho je naprosto nezbytné, aby omezení práv zavedená během pandemie COVID-19 nepokračovala i po této pandemii.
- 4.6 Dále pak EHSV považuje za zásadní i to, aby navrhovaná opatření a politické kroky byly neustále hodnoceny. EHSV bude k tomuto procesu významně přispívat, a to na základě svých zkušeností a know-how v oblasti dialogů s občany napříč celou společností ve všech členských státech EU.

V Bruselu dne 27. dubna 2021

Christa SCHWENG
předsedkyně Evropského hospodářského a sociálního výboru

Konference o budoucnosti Evropy

<https://futureu.europa.eu/>

Evropský hospodářský a sociální výbor

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Za vydání odpovídá: Oddělení návštěv a publikací
EESC-2021-27-CS

www.eesc.europa.eu

© Evropská unie, 2021
Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

K jakémukoli použití nebo reprodukci fotografií / ilustrací je nutné získat povolení od držitele/držitelů autorských práv.
© Atk work, Shutterstock

Print
QE-08-21-138-CS-C
ISBN 978-92-830-5320-0
doi:10.2864/172160

Online
QE-08-21-138-CS-N
ISBN 978-92-830-5296-8
doi:10.2864/69438

CS